

PONAVLJANJE ZA PREIZKUS ZNANJA – 8. razred

Poglavja: MEJE ZNANEGA SVETA SE RAZŠIRIJO; SPREMENJENA POLITIČNA IN VERSKA PODOBA EVROPE

1. Kaj so vedeli o prostoru pred Kolumbovim odkritjem? Katera območja so bila Evropejcem že znana pred odkritji čezmorskih dežel? Kdo je imel več informacij o svetu? Kaj je *levantinsko blago* (razloži, poimenuj)?
2. Katero pot so izbrali pomorščaki (kopno ali morje) in zakaj prav to?
3. Kakšen je bil pomen Marca Pola?
4. Kateri evropski narodi so bili najuspešnejši pomorščaki?
5. Navedi vzroke za geografska odkritja. Kako se je imenovala ladja, s katero so pluli in zakaj je bil tak tip ladje izredno dober? Kaj je *portulan*? Katere naprave so še uporabljali pri plovbi? Poznati moraš naprave in za kaj so jih uporabljali.
6. Poimenuj evropske narode in raziskovalce, ki so sodelovali pri odkrivanju neznanih predelov sveta. Kdo je bil portugalski pomorščak in s koliko ladjami je krenil na pot? Opiši njegovo pot/cilj odprave. Kdo je bil Krištof Kolumb? Kakšen je bil cilj njegove pomorske odprave? Opiši njegovo pot. Kdo je prvi opisal Ameriko? Kdo prvi opravi pomorsko pot okoli sveta? Opiši potovanja najbolj znanih raziskovalcev.
7. Na kakšni stopnji razvoja so bili "Indijanci" ob prihodu Evropejcev? Opis značilnosti njihovega življenja. Pojasni pozitivne in negativne posledice odkritij. (Posledice odkritij in trgovina s sužnji) Kakšna je bila podoba Amerike v tem času? Kakšen je bil odnos Evropejcev do Indijancev? Kdo so bili KONKVISTADORJI? V čem je bila posebnost indijanske religije? Kako bi na kratko označil usodo Indijancev? Kaj se je zgodilo ob srečanju civilizacij? Kdo so bili *misijonarji*? Kaj so katoliški misijonarji hoteli doseči s pokristjanjevanjem Indijancev? Kako so bili uspešni? Kaj je *civilizacija*?
8. Kaj pomeni pojem *humanizem*? Opiši značilnosti humanizma. Ugotovi razlike med srednjeveško in humanistično miselnostjo. Kje jih najdemo/ v katerih slojih/ kdo... so bili humanisti? Čemu so humanisti posvečali pozornost? Kaj je *anatomija*, *Biblija*, *onostranstvo*, *tostranstvo*?
9. Kdo izumi preprost način tiskanja z lesenimi šablonami? Kdo je izpopolnil tisk? Kakšen je bil njegov izum? Kaj vse so tiskali? Kaj vse so omogočale knjige ljudem? Kako se je imenovala prva natisnjena knjiga v delavnici Johannesa Gutenberga? Kje je bila prva tiskarna na Slovenskem? Zakaj pravimo, da je iznajdba tiska odločilnega pomena za človeštvo?
10. Katera dva pomembna evropska humanista poznaš? Čemu se Erazem Rotterdamski posmehuje v *Hvalnici norosti*? Kako se imenuje knjiga Thomasa Mora in o čem govori?
11. Kaj pomeni pojem renesansa? Zakaj se je razvila ravno v Italiji? Kaj so morali upoštevati umetniki renesanse? Opiši značilnosti renesanse. Poimenuj renesančne umetnike in pojasni, zakaj so bili pomembni/kaj so ustvarili.
12. Kaj pomeni pojem reformacija? Navedi vzroke za pojav reformacije. Poimenuj najpomembnejše reformatorje – kakšne so njihove ideje? Kaj je razglašal Martin Luther? Kaj je storil 31. 10. 1517 v Wittenbergu? Kaj se je zgodilo z Luthrom zaradi kritik razmer, ki so se dogajale v cerkvi?
13. Kako je bilo s cerkvenimi razmerami na Slovenskem? Kako se k nam širi luteranstvo? Kdo je najpomembnejša osebnost slovenskega protestantizma? Pojasni pomen Primoža Trubarja za Slovence. Zakaj se je moral umakniti iz domovine? Kako se imenujeta njegovi knjigi in kdaj sta izšli?
14. Navedi slovenske reformatorje in njihova dela.
15. Kaj je bila glavna dejavnost protireformacije? Navedi vzroke za protireformacijo v Evropi in na Slovenskem. Kdo je v Evropi izvajal protireformacijo?
16. Tridentinski koncil
17. Kakšna je bila dejavnost jezuitskega reda?

18. Kje so vzroki za tridesetletno vojno? Kaj je sprožilo to vojno?

19. Pojasni pojem: REFORMACIJA, PROTIREFORMACIJA, INKVIZICIJA, JEZUITI ...

Zgoraj navedena vprašanja so iz poglavij:

- AMERIŠKE VISOKE KULTURE (Amerika pred odkritji)
- VZROKI ZA ZAČETEK ODKRITIJ
- VELIKI RAZISKOVALCI IN NJIHOVA ODKRITJA
- POSLEDICE ODKRITIJ IN TRGOVINA S SUŽNJI
- HUMANIZEM
- RENESANSA
- REFORMACIJA / REFORMACIJA NA SLOVENSKEM
- PROTIREFORMACIJA / PROTIREFORMACIJA NA SLOVENSKEM

Pomembni so tudi zapisi/preglednice na začetku posameznih učnih vsebin v zvezku!